

DOKUMENTIN LEIKKAUSPROSESSI

”Yritä ees!” alusta loppuun

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelman opinnäytetyö
Leikkauksen suuntautumisvaihtoehto
Kesäkuu 2009
Johanna Harmaala

OPINNÄYTTEEN TIIVISTELMÄ

Johanna Harmaala

Dokumentin leikkausprosessi. ”Yritä ees!” alusta loppuun

Kesäkuu 2009

33 sivua + DVD

Tampereen ammattikorkeakoulu

Viestinnän koulutusohjelma

leikkaus

Lopputyön muoto: projektimuotoinen

Lopputyön ohjaajat: Pertti Näränen ja Petri Levonen

Avainsanat: dokumenttielokuvat, leikkaus

Opinnäytetyöni käsittelee noin 41-minuuttisen dokumenttielokuvan Yritä ees! kaksi vuotta kestänyttä tekoprosessia leikkajan näkökulmasta. Työssäni pohdin suhdettani dokumentin ohjaajaan Maiju Asikaiseen ja omaa kehitystäni työprosessin aikana. Lisäksi kerron kirjallisesti dokumentin sisällöstä ja syistä, joista kyseisiin ratkaisuihin päädyttiin. Esittelen materiaalin hallintaan liittyneitä ongelmia sekä vähäisen ja epätasaisen kuvamateriaalin aiheuttamia haasteita ja niiden ratkaisuja Yritä ees! -dokumentissa.

THESIS SUMMARY

Johanna Harmaala

The Editing Process of a Documentary. "Give it a Try!" from the Beginning to the End

June 2009

29 pages + DVD

TAMK University of Applied Sciences

Media Programme

Area of specialisation: Editing

Type of Final Project: Project

Thesis supervisors: Pertti Näränen and Petri Levonen

Keywords: documentary filmi, editing

This piece of work handles a two years long working process of a documentary film Give it a Try! (duration about 41 minutes) from the editors point of view. I wrote about my relationship with director of the film Maiju Asikainen and about my own progress during this two years long process.

In this work I go through the content of the film and explain some of the reasons why scenes were edited the way they were. I introduce some problems that I had with handling the huge amount of material and also the problems with uneven footage and the lack of it.

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYSLUETTELO	1
1. JOHDANTO.....	2
2. YRITÄ EES!.....	4
2.1. Yritä ees! -projektin esittely	4
2.2. Prosessin alku.....	9
3. LEIKKAUSPÖYDÄSSÄ.....	15
3.1. Materiaalin hallinta	15
3.2. Leikkaaminen.....	17
3.3. Suhde ohjaajaan ja samalla dokumentin kohteeseen	20
3.4. Suhde materiaaliin	25
3.5. Dokumenttihakmot.....	27
4. YHTEENVETO.....	28

1. JOHDANTO

Leikkasin lopputyökseni Maiju Asikaisen dokumentin Yritä ees!. Se on 41 minuuttinen dokumentti, jota kuvattiin keväästä 2007 talveen 2008 asti.

Yritä ees! kertoo ohjaajansa Maiju Asikaisen parisuhteesta ailahtelevaiseen, rokkitähdän urasta unelmoivaan Kaarloon, suhteen ylä- ja alamäistä Kaarlon tasapainoilla arjen ja unelmiensa välimaastossa.

Oma osuuteni dokumentissa alkoi jo sen suunnitteluvaiheessa. Maiju pyysi minua leikkaamaan dokumenttia nähtyään leikkaamani lyhyen dokumentin Jaakko Virtasen pitämällä dokumenttikurssilla, jonne Maiju tuli mukaan kurssin loppuvaiheessa, sillä hän halusi esitellä dokumentti-ideansa YLE:llä kurssilaisten mukana.

Tiesin toki ennakkoon, että dokumentin leikkausprosessi ei tule olemaan helppo tai nopea, mutta uskoin sen kuitenkin valmistuvan kevääseen 2008 mennessä. Nyt elämme kevättä 2009, ja dokumentin kuvaleikkausta on juuri lyöty lukkoon. Viimeksi istuessani editissä katsoin huvikseni, milloin ensimmäinen leikkaussekvenssi oli päivätty ja se oli päivätty vuoden 2007 marraskuussa.

Kun otin dokumentin leikkaustehtävän vastaan oli Yritä ees! rokkidokumentti, jonka tarkoituksena oli seurata Miss Monster Truck -nimisen yhtyeen

rokkikesää ja Maijun poikaystävän Kaarlon ja tämän ystävän Tatun suhdetta. Parisuhde oli tarkoitus jättää jonkinlaiseksi sivuhuomioksi, asiaksi, joka oli olemassa, ehkä jonkinlaiseksi selitykseksi ohjaajan ja päähenkilön keskinäiselle tuttavuudelle.

Maiju ei olisi missään nimessä halunnut esiintyä kuvissa, mutta loppuen lopuksi lähes puolet dokumentista on Maijun ja Kaarlon itse kuvaamaa kotivideomateriaalia, joka päästää katsojan hyvinkin lähelle heidän arkeaan.

Nyt kaksi vuotta dokumenttiprosessin alkamisen jälkeen se alkaa vihdoinkin olla valmis. Prosessi on jatkunut niin kauan, että tekijöiden elämäntilanteet ovat muuttuneet moneen kertaan ja välillä dokumentti on ollut telakalla useita kuukausia, lähinnä työkiireiden takia, mutta myös henkilökohtaisista syistä.

Lopputyöni kirjallisessa osassa kuvaan kahden viime vuoden tapahtumia Yritä ees! -dokumentin parissa.

2. YRITÄ EES!

2.1. Yritä ees! -projektin esittely

Yritä ees! on parisuhdedokumentti ohjaajansa Maiju Asikaisen ja hänen poikaystävänsä Kaarlon parisuhteesta. Sivujuonteena seurataan Kaarlon bändin Miss Monster Truckin edesottamuksia.

Yritä ees! on toteutettu seurantadokumenttina ja sitä on kuvattu kevästä 2007 talveen 2008 eli yhteensä noin kahdeksan kuukautta. Osa materiaalista on Jan-Niclas Janssonin kuvaamaa ja osa Maiju Asikaisen sekä hänen poikaystävänsä Kaarlo Terhon kuvaamaa kotivideomateriaalia.

Kotivideoita on käytetty dokumentissa eräänlaisena sidosaineena, ne muodostavat pieniä idyllisiä kohtauksia Jan-Niclas Janssonin kuvaamien laajempien kohtausten väliin ja dokumentin loppupuolella kotivideon merkitys ja osuus dokumentissa kasvaa.

Oikeastaan voisi sanoa, että kotivideo kertoo asioita, jotka tapahtuvat Maijun ja Kaarlon kotona ja Janssonin kuvat kodin ulkopuolisista asioista. Tässäkin toki muutamia poikkeuksia, sillä kuten suurin osa opiskelijadokumenteista, myös Yritä ees! haki muotoaan koko sen pitkän tuotantoprosessinsa ajan ja sen vuoksi tyyllilliset asiat ovat muotoutuneet enimmäkseen leikkauspöydässä ja muotoutuvat varmasti edelleen äänitöissä. Myös graafikon mukaantulo

muovasi ulkoasua uuteen virkistävään suuntaan.

Kotivideo ja "varsinainen" dokumenttikuva eroavat toisistaan melkoisesti, sillä Jansson on kuvannut materiaalinsa progressiivisena ja Asikainen taas lomiteltuna interlaced-kuvana. Tämä jakaa dokumentin ulkoasua kahteen osaan, mikä mielestäni on hyvä, sillä se auttaa katsojaa erottamaan niin kutsutut subjektiiviset jaksot objektiivisemmasta seurannasta.

Objektiivinen on tietenkin sana, jonka käyttöä tällaisessa henkilökohtaisessa dokumentissa pitäisi kaikesta välttää viimeiseen asti. Kyse on yhden ihmisen näkökulmasta tapahtumiin, joilla on kuitenkin yhtä monta kokijaa kuin paikalla henkilöitä. Dokumentissa pelataan kertojan äänellä ja päiväkirjamerkinnoilla, joten näkökulma on hyvin vahvasti Maijun.

Rakenteellisesti dokumentti on jaettu lukuihin. Ensimmäisenä on intro, joka on lähes kokonaan graafikko Hanna-Leena Saarenmaan toteuttama. Intro on muodoltaan valokuvakansio, johon putoilee valokuvia ja Maijun ja Kaarlon pieniä muistoja ensimmäiseltä yhteiseltä kesältä, jonka päätteeksi Maiju lähti Berliiniin vaihtoon. Dokumentin varsinainen alkusysäys on Maijun paluu Berliinistä takaisin Tampereelle Kaarlon luokse. Tämä tapahtui keväällä 2007, samaan aikaan kun itse tulin mukaan tuotantoon.

Intron jälkeen dokumentissa alkaa ensimmäinen varsinainen luku "KESÄ". Sen aikana katsojalle esitellään Kaarlon elämänmenoa. Kaarlo käy eri kesäfestivaaleilla bändinsä Miss Monster Truckin kanssa ja sekoilee

humalassa ja aiheuttaa Maijulle pahaa mieltä. Vastapainoksi sekoilulle on herttaisia kotivideopätkiä, joissa Maiju ja Kaarlo tekevät ruokaa ja nauttivat yhteisestä arjesta.

Kaarlo tekee parhaansa elääkseen Maijun toiveiden mukaan, hän hakee yliopistoon ja ammattikorkeakouluun, joihin ei selkeästikään oikeasti halua, mutta tekee sen, koska niin ihmisen oletetaan tekevän.

Sivujuonteena "KESÄ"-luvussa seurataan Miss Monster Truckin elämää ja sitä, kuinka yhtye selviytyy toisen perustajajäsenensä Tatun muutosta Helsinkiin.

Tatu on myös tietyllä tapaa Kaarlon peili. Hän käy töissä sairaanhoitajana ja muuttaa Helsinkiin tyttöystävän opiskelun perässä. Tatun pääajatus, jota hän toisteli dokumentin materiaalissa, mutta joka ei lopulta päätynyt itse elokuvaan, tuntuikin olevan: "Jostainhan ne vuokrat rahat on saatava ja joskus on tehtävä asioita, jotka ei ole niin mieluisia, mutta välttämättömiä."

Tatu tekee päätöksiä, joita Kaarlonkin täytyy tehdä päästäkseen elämässä eteenpäin, mutta joita Kaarlo ei ole valmis tekemään. Kaarlo haluaa olla rokkitähti, ja Maiju kokee, ettei Kaarlo voi loputtomiin odottaa epätodennäköisten unelmien toteutumista.

Tatun osuus dokumentissa kutistui kutistumisestaan, sillä Tatu ei ollut kameran edessä kovin luonnollinen. Toinen Tatu-materiaaliin liittyvä ongelma oli sen

irrallisuus. Aina, kun dokumentissa siirryttiin Helsinkiin, tuli väistämättä mieleen kysymys, että mitä tällä asialla on tekemistä minkään kanssa.

Luku "KESÄ" päättyy, kun Kaarlo saa kuulla päässeensä Pirkanmaan ammattikorkeakouluun opiskelemaan ravintola-alaa.

Seuraava luku on "SYKSY", joka alkaa Maijun ja Kaarlon yhteenmuutolla. Kaarlo muuttaa Maijun pieneen yksiöön. Syksyn myötä alkaa myös koulu, joka on Kaarlolle kaikkea muuta kuin mieluisa.

Kaarlo masentuu, Maiju nalkuttaa, asiat alkavat mennä huonosti. "SYKSY" painottaa enemmän parisuhdetta ja arkea. Materiaalia oli epätasaisesti, syksyiltä ei oikeastaan ollut mitään bänditapahtumia ja tästäkin syystä bändi jäi melko lailla varjoon ja dokumentti jäi ehkä sisällöllisesti hieman epätasapainoiseksi.

Toisaalta on mielestäni myös hyvä, että kun railakas festivaalikesä on ohi ja Kaarlon elämässä alkaa vastenmielinen koulu, jää hänelle rakkain asia eli musiikki taka-alalle. Se tavallaan alleviivaa sitä, kuinka ankeaksi arki käy, kun luopuu unelmistaan tai laittaa ne telakalle.

"SYKSY"-luku päättyy eroon. Kaarlo huutaa Vastavirta-klubilla pidetyn keikan päätteeksi, että Maijun kaltaiset ihmiset ovat pilanneet rock'n'rollin. Tästä seuraa ero. Kaarlo lähtee ja sanoo hakevansa tavaransa myöhemmin. Maiju on murheen murtama.

Syksyn jälkeen dokumentissa on pitkä musta hetki, jonka aikana katsojalle annetaan tilaisuus pohtia, että tähänkö kaikki päättyi. Alun perin tämä musta hetki kesti n. 20 sekuntia, joka tuntui tuskastuttavan pitkältä, mutta joka mielestäni oli tarpeen, jotta katsoja tuntisi samaa ahdistusta kuin Maiju. Halusin herättää katsojassa kärsimättömyyttä, joka sitten palkittiin, kun elokuvassa siirryttiin sen viimeiseen lukuun.

Elokuvan lopullisessa versiossa mustaa on kuitenkin vain hyvin vähän, sillä katsoessamme viimeistä versiota Hannaleena Saarenmaan tekemien väliotsikoiden kanssa, loputtomalta tuntunut mustuus ei enää toiminutkaan samalla tavalla kuin demoväliotsikoiden kanssa, jotka olivat mustalla pohjalla.

Viimeinen luku on "TALVI". Se alkaa, kun Kaarlo tulee takaisin. Yhdessä Maiju ja Kaarlo päättävät vielä yrittää.

Kaarlo lopettaa koulun ja ryhtyy suorittamaan työharjoittelupisteitä sillä välin, kun yrittää päättää, mitä tekisi elämällään. Samaan aikaan myös erilaisen tien valinnut Tatu tulee elämässään risteyskohtaan. Hän jättää tyttöystävänsä Emilian ja sairaanhoitajan työt ja muuttaa takaisin Tampereelle. Bändin tulevaisuus näyttää taas paremmalta, etenkin kun Miss Monster Truck saa unelmiensa keikan Hanoi Rocks in lämmittelybändinä Tampereen Pakkahuoneella. Hanoi Rocks on ollut Kaarlon lempiyhtyeitä nuoruusvuosilta asti.

Hanoi Rocksinkin keikka sulkee Miss Monster Truckin tarinan. Se antaa toivoa paremmasta tulevaisuudesta, ehkä pojista tuleekin rokkitähtiä, muttei kuitenkaan paljasta miten heidän käy. Alun muutaman ihmisen keikasta ollaan tultu kirkuvien teinien eteen, isoille lavoille.

Myös Maijun ja Kaarlon elämä tasaantuu. Eron jälkeen eletään seesteisempää ja tasapainoisempaa arkea. Maiju antaa Kaarlolle tilaa ajatella ja päättää itse elämänsä suunnasta ja Kaarlo itse kypsyy ajattelemaan myös muita vaihtoehtoja. Tästä konkreettisena osoituksena Kaarlon ajokortin ajo, jonka hän on nuorena jättänyt ajamatta, sillä ei halunnut ajautua muottiin, johon hänen mielestään kuuluivat perhe ja farmariauto sekä omakotitalo.

Elokuva päättyy Kaarlon ja Maijun Berliinin matkaan. Ympyrä sulkeutuu päättyen tietyllä tapaa samaan paikkaan mistä alkoikin, mutta tällä kertaa Maiju ei lähde yksin, vaan Kaarlo tulee mukaan.

2.2. Prosessin alku

Dokumenttia oli alettu käsikirjoittaa jo Maijun ollessa Berliinissä opiskelemassa elokuva-alaa ja hänen silloiset professorinsa Torsten Schulz ja Jens Becker olivat mukana dokumenttiprosessissa myös varsinaisen toteutuksen aikana sähköpostitse ja Maijun vieraillessa Berliinissä. Moneen

otteeseen tuntuikin, että dokumentista oltiin kiinnostuneempia Berliinissä kuin Tampereella.

Kuten jo aiemmin mainittu, oma mukaantuloni tapahtui keväällä 2007, aivan prosessin alussa. Siinä vaiheessa mukana olivat Maijun lisäksi Jan-Niclas Jansson, äänittäjä Kaisa Riitamaa sekä tuotannon puolelta Mari Aalto. Dokumentin oli tarkoitus käsitellä bändiä nimeltä Miss Monster Truck ja heidän edesottamuksiaan festivaalikesänä 2007.

Lisämausteena oli bändin perustajajäsenten Kaarlon ja Tatun ystävyysuhde ja se, että Tatu oli tehnyt valinnan seurata tyttöystävänsä Emiliaa Helsinkiin tämän opintojen perässä.

Jo ensimmäisissä palavereissa, joita dokumentin tiimoilta pidettiin, todettiin kuitenkin, että myös Maijun ja Kaarlon keskinäinen parisuhde tulee olemaan osa dokumenttia.

Maiju ei tässä vaiheessa ollut kuitenkaan kovin halukas ruotimaan suhdettaan näin julkisessa muodossa, vaan halusi pääfokuksen pysyvän bändissä ja Tatussa ja Kaarlossa. Maiju ei halunnut, että häntä kuvattaisiin dokumenttiin laisinkaan.

Totesin jo tässä vaiheessa, että se tulee aiheuttamaan ongelmia dokumentin leikkausvaiheessa, että emme voi tehdä elokuvaa, jossa joku merkittävä henkilö ei koskaan näytkäydä kameralle. Etenkin, kun tässä vaiheessa oli

sovittu, että Maiju toimisi itse dokumentin minä-kertojana, joten dokumentti rakentui erittäin vahvasti hänen oman persoonansa ja omien kokemustensa ympärille.

Ensimmäinen kuvauspäivä oli toukokuussa, jolloin ryhmä kävi kuvaamassa bändin poikia ensin treenikämpällä ja sitten Kaarlon kodissa ja myöhemmin illalla Vastavirta-klubilla.

Tämä harjoitukseksi tarkoitettu kuvauspäivä osoittautui myöhemmin äärimmäisen tärkeäksi. Vaikka kuva laadullisesti ja äänellisesti häviääkin myöhempien kuvauspäivien saavutuksille, tuli siitä monien varsinaiseen dokumenttiin päätyneiden kohtausten materiaalia.

Tuon ensimmäisen kuvauspäivän pohjalta tehtiin myös dokumentin ensimmäinen demotraileri, jonka avulla sitä kaupattiin YLE:lle.

Ensimmäisessä trailerissa oli intro, jossa Maiju kertoi unelmistaan: rikkaasta miehestä, isosta talosta, koirasta ja farmariautosta, taustalla soi soittorasiamainen musiikki ja kuvituksena oli netistä poimittuja kuvia häistä ja taloista jne. Sitten musiikki katkesi ja sen jälkeen näytettiin todellisuus; roskapöntön päällä kaljaa juova Kaarlo, joka sekoilee rokkibändinsä kanssa. Sen lisäksi trailerissa esiteltiin toiset tarinalinjat: Kaarlon ja Tatun ystävyys sekä Miss Monster Truck -yhtyeen tulevaisuus, olisiko bändistä kansan suosikiksi?

Tämä demotraileri sai YLE:n dokumenttiprojektin vastaavan tuottajan likka

Vehkalahden kiinnostumaan hankkeestamme. Hänkin sanoi Maijulle, että kiinnostavaksi dokumentin teki Maijun ja Kaarlon välinen parisuhde.

Tämän jälkeen dokumentin kuvaukset käynnistyivät todenteolla. Maiju kieltäytyi edelleen esiintymästä kameralle, mutta onneksi Jan-Niclas Jansson silloin tällöin poimi Maijun kuviin tämän vastusteluista huolimatta. Oma osuuteni oli tässä vaiheessa lähinnä odottelua. Maiju kyllä piti minua kartalla siitä, mitä milloinkin tapahtui. Yritin toisaalta myös tahallaan pysyä etäämmällä, etten menettäisi objektiivista suhdetta materiaaliin ennen leikkausprosessin alkua.

Mielestäni on tärkeää olla kuulematta liikaa materiaalin sisällöstä ennen sen näkemistä. Olen törmännyt usein, etenkin työelämässä, missä työrytmi on hektisempi siihen, että ohjaaja tulee edittiin ja hehkuttaa, kuinka upeaa materiaalia silloin ja silloin on kuvattu, mutta monesti nämä upeat hetket ovat olleet asioita, joita ohjaaja on nähnyt omilla silmillään, eikä kameran loopin läpi.

Tällöin voi hyvinkin olla niin, ettei kyseinen hetki ole edes tallentunut nauhalle. Tai kuvaaja on korjannut asentoaan niin, ettei kuvaa voi hyvällä tahdollakaan laittaa televisio-ohjelmaan.

Tällainen etukäteen hehkutus antaa leikkaajalle käsityksen materiaalista, jonka pohjalta ruvetaan jo ajattelemaan tulevaa työtä ja kun materiaalia ei ole tai se on puutteellista, joudutaan takaisin lähtöruutuun ja keksimään sisältöä

muualta.

Lisäksi tällainen hehkutus saattaa aiheuttaa ennakoasenteita materiaalia kohtaan, jolloin ohjaaja tavallaan tartuttaa oman kuvauksissa ”saastuneen” näkemyksensä myös leikkaajaan, jonka tärkein tehtävä on kuitenkin olla tuore silmäpari, joka näkee sen minkä katsoja näkee, eikä tiedä, mitä kuvauksissa on tapahtunut.

Loppukesästä leikkasimme dokumentista uuden trailerin. Se sisälsi jo hieman enemmän osviittaa siitä, millainen dokumentti tulisi olemaan, mutta edelleen erittäin vahvana juonteena oli Tatu ja Kaarlo.

Tatua käytiin kuvaamassa Helsingissä tyttöystävänsä Emilian kanssa ja traileri antoi ymmärtää, että dokumentti tulisi sukuloimaan kahden kaupungin, kahden eri parisuhteen ja yhden bändin välillä.

YLE:llä dokumentista oltiin tässäkin vaiheessa edelleen äärimmäisen kiinnostuneita. Maiju oli pitänyt päiväkirjaa koko kuvausprosessin ajan Jaakko Virtasen kehotuksen mukaisesti. Nämä päiväkirjat muodostuivatkin myöhemmin koko dokumentin rungoksi. Voice over rakentuu lähes täysin näiden päiväkirjamerkintöjen varaan.

Alkusyksystä Maiju antoi päiväkirjansa myös minun luettavakseni. Samaan aikaan ne saivat luettavakseen myös likka Vehkalahti ja Jaakko Virtanen. likka Vehkalahti oli heistä se, joka ryhtyi kommentoimaan asiaa ja näin

automaattisesti muodostui dokumentin ohjaavaksi henkilöksi, jonka kanssa dokumentin kehitystä puitiin. Koska YLE oli osoittanut dokumenttia kohtaan kiinnostusta, olimme itsekin halukkaita tekemään hänen ohjeidensa mukaan.

Maiju oli tässä vaiheessa dokumenttiprojektia kuitenkin edelleen äärimmäisen allerginen kaikelle julkaisuun ja esillepanoon liittyvissä asioissa. Mielestäni tämä oli kuitenkin täysin luonnollista, sillä kyse oli kuitenkin Maijun henkilökohtaisesta elämästä, hänen parisuhteestaan ja hänen päiväkirjoistaan.

Olenkin jälkeenpäin miettinyt paljon omaa suhdettani Maijuun, sekä ohjaajana että dokumentin kohteena, sillä minusta tuntuu, etten aina ole osannut suhtautua asiaan kyllin hienotunteisesti. Tästä enemmän pohdintoa luvussa 3.3.

Aloin leikata dokumenttia marraskuussa 2007. Tässä vaiheessa Maijulla ei ollut vielä minkäänlaista käsitystä siitä, millaista dokumenttia oikeastaan olimme tekemässä ja alku olikin äärimmäisen takkuinen. Itse yritin hoputtaa prosessia, sillä olin toivonut valmistuvani neljässä vuodessa ja harjoittelunikin oli vielä suorittamatta.

Tämä osoittautui kuitenkin mahdottomaksi, sillä subjektiivinen dokumentti on ohjaajansa kuva, eikä sitä voi toteuttaa ennen kuin ohjaaja on saanut tarpeeksi etäisyyttä asiaan ja näkemyksensä kasaan.

3. LEIKKAUSPÖYDÄSSÄ

3.1. *Materiaalin hallinta*

Kuten jo edellä mainittu aloittaminen oli yllättävän vaikeaa. Olin hyvin innoissani työn aloittamisesta ja taisinkin siitä syystä mennä hieman perä edellä puuhun.

Materiaalin järjestelyn hoidin liian nopeasti, en miettinyt mikä on järkevää ja mikä ei. Tämän seurauksena koko projekti on ollut alusta saakka hirveän hankalasti hallittavissa ja sekava.

Tämä on osaltaan hidastanut käytännön työtä. On ärsyttävää, kun tiedät materiaalissa olevan jotakin tiettyä, mutta liian sekavien bin-rakenteiden vuoksi materiaalin jäljitys vie aikansa ja tällöin leikkaamisen flow saattaa olla jo poissa.

Yritä ees! on osaltaan opettanut minulle materiaalin hallinnan tärkeyttä. Tällainen projekti, jossa materiaalia on yli 20 dv-kasetillista, materiaalin käsittelyn tulee olla äärimmäisen johdonmukaista.

Alussa leikkasin jokaisesta kohtauksesta oman sekvenssinsa eli aikajanan ja pudottelin niitä sitten master sekvenssille, johon alkoi hitaasti muodostua

melko kronologinen kerronta kuvausjärjestyksen mukaan. Tässäkin kohtaa materiaalinhallinnan olisi voinut hoitaa paremmin. Tallensin kohtaussekvenssit materiaalibineihin, mikä osoittautui jossain määrin sekoittavaksi tekijäksi myöhemmin, kun etsin materiaalia.

En toisaalta tiedä, olisiko ollut mitään mieltä luoda omaa biniä kohtaussekvensseille, ehkä olisi. Siitä olen kuitenkin tyytyväinen, että pidin pääsekvenssit omana bininäni eli kansionaan, sillä niitä on leikkausvuosien saatossa kertynyt jo satoja.

Olen itse mieltynyt sellaiseen leikkaustapaan, että teen joka päivä uuden sekvenssin, jolloin en menetä edellisten päivien työtä, mikäli olen tyytymätön jonkun tietyn päivän leikkaussaavutuksiini.

Minua on jäänyt harmittamaan, etten aikanani nähnyt vaivaa ja ajanut materiaalia uusille nauhoille, sillä monissa nauhoissa oli aikakoodikatkoksia. Tämä aiheutti huomattavan paljon harmia online-vaiheessa.

Muitakin ongelmia ilmeni, olin mm. hukannut yhden haastisnauhan, joten dokumentissa on tästä syystä todella huono resoluutioista materiaalia joukossa.

Lisäksi muutaman kotivideonauhan materiaali oli korruptoitunut, jonka vuoksi offline-resoluutioinen materiaali näyttää paremmalta kuin online-resoluutioinen.

3.2. Leikkaaminen

Edellä jo mainitsinkin, että aloitin leikkaamisen rakentamalla yksittäisiä kohtauksia omille sekvensseilleen. Tämä on saattanut olla osasyynä siihen, että dokumentti oli hyvin pitkään erittäin hajanainen. Edes voice overit eivät tuntuneet sitovan erillisiä osia yhteen.

Rakenne oli hyvin pitkälti kohtaus, toinen kohtaus, kolmas kohtaus jne. Tavoitteena tietenkin oli se, että elokuvan rytmi olisi soljuva, että asiat johtaisivat toisiin. Näin ei kuitenkaan käynyt.

Aloitin leikkaamisen myös kuvauskronologialla, josta luovuttiin hyvin pian. Maiju halusi siirtää yhteen muuton, joka oikeasti tapahtui alkukesästä jo paljon ennen festivaalisekoiluja, syksyyn. Tosin tässä vaiheessa meillä ei vielä ollut aikomusta jakaa elokuvaa osiin, vaan sen oli tarkoitus kulkea eteenpäin omaa tahtiaan ilman väliotsikoita.

Väliotsikoinnista saammekin oikeastaan kiittää Juno-elokuvan tekijöitä, joilta Maiju idean lainasi katsottuaan elokuvan. Väliotsikointi osoittautui mielestäni erittäin toimivaksi ratkaisuksi. Ne toivat dokumenttiin sen kipeästi kaipaamaa rakennetta ja katsojan tarvitsemaa hengitystilaa.

Leikkaamisen kannalta ongelmalliseksi osoittautui myös materiaalin vähyyys. Monet suunnitellut asiat olivat leikkausvaiheen alkaessa vielä kuvaamatta ja

osa kohtauksista jäi kuvaamatta kokonaan.

Tämä johtui osittain siitä, että kuvausprosessi itsessään oli todella raskas Maijulle. Aloittaessani leikkauksen tulin toistuvasti vastatusten sen asian kanssa, että joku asia ei välittynyt kuvatusta materiaalista tai sitä ei vain oltu osattu ajatella kuvausvaiheessa ollenkaan. Näin ollen pyysin Maijua järjestämään uusia kuvauksia, jotta saisimme katettua puuttuvat osat.

Samana päivänä aikana saatettiin kuvata kolmenkin eri kohtauksen materiaalit, jolloin Maiju ja Kaarlo, sekä heidän kotinsa saattoivat näyttää tismalleen samalta useissa eri kohtauksissa.

Lisäksi en aina saanut toivomiani kuvia, esim. erokuvia kuvattaessa pyysin erittäin staattisia kuvia. Ajattelin, että jalustan käyttökään ei olisi ollut huono idea, sillä koko dokumentti on kuvattu käsivaralta ja paikoin Maijun kuvaama kotivideomateriaali on niin levotonta, että jos dokumentti näytettäisiin suurelta kankaalta, saattaisi osa yleisöstä tulla merisairaaksi.

Halusin erottaa eron kuvakerronnan selvästi muusta materiaalista, mielestäni jalusta olisi korostanut sitä, että Maijun elämässä kaikki on pysähtynyt, kun Kaarlo on poissa. Halusin tuskastuttavan pitkiä kuvia siitä, kuinka tyhjältä eron hetkessä tuntuu.

Kun sain materiaalin, se oli kuitenkin melko levotonta. Kuvat olivat lyhyitä ja ne heiluivat vähän. Maiju oli aiemmin itse kuvannut kotivideokameralla pieniä

kuvia eroa varten (siivotun keittiön tiputtava hana, tyhjä kahvinkeitin jne.), joita hyödyntäen erosta saatiin kuitenkin melko koskettava. Lisäksi Jansson kävi myöhemmin tekemässä meille maisemakuvia yöllisestä kaupungista, jotka mielestäni pelastivat erokohtauksen.

Uusista kuvauksista huolimatta monet dokumenttielokuvan sisällön kannalta välttämättömiä kohtauksia on jouduttu rakentamaan niin sanotusta jättemateriaalista: ylijääneistä kuvista ja käyttämättömistä hännistä.

Ei ole sattumaa, että Kaarlolla on lähes joka kohtauksessa samat vaatteet ja että hiusten pituus tuntuu vaihtelevan pidemmäksi ja lyhemmäksi aivan sattumanvaraisesti.

Materiaalin vähydestä johtuen dokumenttiin on jäänyt tietty kotikutoisuuden tunne, joka ei tässä tapauksessa välttämättä ole vain huono asia. Tietynlainen amatöörimäinen ote tavallaan sopii päiväkirjadokumenttiin. Toisaalta se harmittaa, sillä toivoisi, että asia, johon on kuluttanut puolitoista vuotta elämästään, myös näyttäisi upealta.

Olen silti sitä mieltä, että materiaalista on otettu irti se, mitä siitä on irti otettavissa. Mielestäni olemme onnistuneet kertomaan sen tarinan, jonka halusimme kertoa ja vaikkei se ehkä ulkoisesti olekaan upea, niin olen iloinen, että tarina välittyy.

Tässä vaiheessa en tietenkään täysin vielä voi sanoa, millainen dokumentista

tulee, sillä lyödessämme leikkauksen lukkoon oli voice over menossa jo kolmanteen uusintanauhoitukseensa ja sen sisältöön oli tulossa vielä uusia muutoksia. En kuitenkaan usko, että se tekisi hallaa sisällölle, päinvastoin.

Leikkausprosessin pituus teki siitä todella raskaan, mutta toisaalta minusta tuntuu, että se oli juuri oikean mittainen. Mielestäni dokumentti polki pitkään paikallaan, mutta saimme sen tekemiseen uuden vaihteen talvella 2009, jolloin teimme suuria rakenteellisia muutoksia siihen. Oli myös hienoa huomata, että prosessi ei sen jälkeen enää jämähtänyt, vaan teimme sisällöllisiä muutoksia aivan viimeiseen leikkauspäivään asti.

3.3. Suhde ohjaajaan ja samalla dokumentin kohteeseen

Maiju suostui lopulta kameran eteen ja lainasi alkusyksystä koululta pienen videokameran, jolla he Kaarlon kanssa kuvasivat toisiaan kotona.

Ongelmallista tietenkin oli huonojen asioiden kuvaaminen, sillä kumpikaan ei halunnut ottaa kameraa esiin huonoina hetkinä. Yritin selittää Maijulle, ettemme voi tehdä dokumenttia ilman kuvaa. On äärimmäisen vaikea kertoa asioita, joita ei ole kuvattu.

Oli silti kätevää, että Maijulla oli kamera lainassa, sillä pystyimme kuvaamaan puuttuvia kohtauksia jälkeenpäin ja pystyin tilaamaan puuttuvia kuvia vielä

leikkausvaiheessakin, kuten jo aiemmin kerroinkin.

Tässä yhteydessä saatoin olla välillä hieman epähieno, sillä leikkaajana olen tottunut kohtelemaan leikattavaa kohdetta hieman roisistikin. Mielestäni on välttämätöntä vieraannuttaa itsensä leikattavasta kohteesta tai muutoin on mahdotonta tehdä häneen liittyviä valintoja.

Tämä on tullut mielestäni erittäin selväksi työelämässä, jossa olen työskennellyt reality-ohjelmien parissa (esim. Big Brother), joissa leikattavista ihmisistä kaivetaan usein heidän huonoimmat puolensa esiin. Jos suhde näihin ihmisiin olisi jollakin tasolla henkilökohtainen, olisi leikkauspäätösten tekeminen huomattavasti vaikeampaa.

Olen tietenkin sitä mieltä, ettei leikkaajan koskaan pitäisi unohtaa, että hänen tekemänsä valinnat vaikuttavat toisten ihmisten jokapäiväiseen elämään. Yhdellä leikkauksella voi joskus muuttaa jonkun toisen ihmisen koko elämän pitkäksi aikaa.

Mutta tosiaankin saatoin toisinaan olla hieman epäkorrekti ja tätä olen miettinyt paljon jälkikäteen. Etenkin kun kyse oli Maijun ja Kaarlon suhteen päättymisestä dokumentin syksy-osion lopussa.

Tästä Maiju kirjoitti myös YLE:n dokblogiin helmikuussa 2009 seuraavalla tavalla:

“Jos riitelimme poikaystäväni kanssa ennen kuvauksia, jouduin kertomaan koko työryhmälle tilanteen; emme ehkä kuvaa huomenna,

koska kuvattava on häipynyt eikä vastaa puhelimeen. Se tuntui nololta. Kunnes...

Leikkaaja innostui. Hänestä tilanne olisi hyvää materiaalia:

- Jos kuvaisimme sinua suremassa yksin, vilkuilet epätoivoisesti puhelinta, likainen tukka ja ruoka ei maistu? Hyvää käyttistä.

Se tuntui pahalta, mutta sitä saa, mitä tilaa. Kevyttä dokumenttielokuvaa parisuhteestaan.” (Koko artikkelin voi lukea osoitteesta: Mitä mulle sanottiin? <http://blogit.yle.fi/dokblog/mita-mulle-sanottiin>)

Vastaavanlaisen kanssa joutuu leikkaajana hyvin harvoin vastakkain normaalissa työelämässä. Subjektiiivinen dokumentti on tekijänsä henkilökohtainen lapsi, usein oman elämänsä tilitystä. Tällöin leikkaajan on pakko oppia olemaan hienotunteinen.

Itseltäni oppiminen vei jonkun aikaa, enkä vieläkään taida olla hienotunteisimmasta päästä. Luulen, että osaltaan tähän on vaikuttanut minun ja Maijun välinen ystävyysuhde, Maiju on itsekin melko suorapuheinen ihminen, ja siksi olen toisinaan saattanut kommentoida hänen elämänsä liian suorasukaisesti.

Olen vain saattanut unohtaa, että kyse on todellakin dokumentaarisesta tapahtumasta. Kaarlo on Maijun poikaystävä, eikä oikeastaan ole edes itse pyytänyt päästä televisioon, vaan on suostunut dokumenttiin ollakseen mieliksi tyttöystävälleen.

Mielestäni leikkaajan on saatava hassutella leikattavalla kohteella, se on osa omaa jaksamista. Jos kohteella ei saa välillä hassutella, katoaa työstä ilo, se muuttuu liian vakavaksi.

Subjektiiivisen dokumentin kohdalla tähän täytyy kuitenkin tehdä pieni muutos. Vitsailla kyllä saa, mutta se on yritettävä pitää ulkokohtaisemmalla tasolla.

Kyllä Maijukiin osaa nauraa itselleen ja ennen kaikkea poikaystävälleen, mutta kipeät asiat ovat kipeitä asioita.

Parisuhdekriisi dokumentissamme oli kerran parisuhdekriisi tosielämässä, ja kun parisuhde on edelleen olemassa, on myös vanhan materiaalin katsominen muistutusta toisen ihmisen huonoista puolista. Maiju on kertonut, että usein leikattuamme eroon liittyvää materiaalia, hän on mennyt kotiin ja riidellyt asiasta Kaarlon kanssa, jolle asia on jo menneisyyttä. Tällä tavalla subjektiivinen dokumentti pitää myös ikävät asiat tekijänsä elämässä pidempään.

Pyysin Maijua kuvaamaan eroon liittyvää materiaalia, yksinäisyyteen liittyvää kuvitusta. Minulla oli asiasta selkeä käsitys, tiesin, millaista kuvaa halusin saada, että ajatus välittyisi mahdollisimman hyvin. Valitettavasti, ajatellen henkilökohtaisella tasolla, innostuin ehkä ajatuksistani liikaakin ja unohdin, että kyse oli todellakin Maijun erosta.

Se että innostuin dokumentin teosta loukkasi Maijua, joka ihmisenä joutui palaamaan parisuhteensa epäonnistumisen hetkiin. Tällaisia asioita minä taas en tässä kohdassa ajatellut laisinkaan, etenkin, kun tiesin, että Maiju ja Kaarlo palasivat yhteen ja suhde jatkui.

En tiedä, opinko dokumentin teosta ihmisten kanssa toimimisesta mitään uutta, mutta ainakin se opetti sen, että joskus on pakko purra kieltä. On osattava innostua, mutta toisinaan se pitää osoittaa hieman hillitymmin.

Toisaalta on myös ehkä osattava olla kova. Dokumentti on elokuva siinä missä muutkin, se tarvitsee draamansa. Maiju laittoi itsensä likoon ryhtyessään kuvaamaan dokumenttiaan, vaikkei varmasti silloin tiennytkään, mihin oli päänsä pistämässä.

Mielestäni minun tehtäväni leikkaajana oli myös pitää huolta siitä, ettei kipeitä asioita ohiteta olan kohautuksella. Sillä mitäpä järkeä toisaalta on laittaa itsensä likoon, jos sen lopputulos jää laimeaksi tai puolivillaiseksi? Tällaisessa työssä asioiden kärjistäminen tekee kipeää, mutta toisaalta elokuvan teossa se on välttämätöntä.

Leikkaajalla on oikeus vaatia asioita ohjaajalta siinä missä ohjaajalla on oikeus vaatia asioita leikkaajalta. On mahdotonta tehdä hyviä kohtauksia ilman materiaalia.

Yritä ees! -dokumentin kaltaisessa elokuvassa leikkaajan rooli on vielä tavallista laajempi. Huolehdin siitä, että prosessi pysyi käynnissä silloinkin, kun Maiju halusi luovuttaa. Leikkasin uusia versioita ja sidoin työhön niin paljon aikaa, ettei Maiju enää kehdannut vetäytyä. Muistutin, että työ olisi hyvä saattaa loppuun ja vaadin, että asioita on tapahduttava.

Monesti yhteiset leikkaussessiot olivat enemmän terapiaistuntoja kuin varsinaista leikkaustyötä. Luulen, että subjektiivisessa dokumentissa leikkaaja on aina ohjaajansa terapeutti ja kuuntelija. Välillä jouduin kannustamaan ja kehumään, vaikka olin itsekkin uupunut, mutta tiesin koko ajan, että jos haluamme jatkaa, on välttämätöntä saada Maiju uskomaan dokumenttiin uudestaan.

Rakensimme leikkausjakson aikana välillemme hyvän luottamuksellisen suhteen, joka rakentui sille, että kumpikin jakoi oman elämänsä kokemuksia toisen kanssa.

Uskon, että se, että kerroin Maijulle myös oman elämäni kriiseistä ja ongelmista teki yhteistyöstämme helpomman ja luottamuksellisemman. Tällaista työtä, jonka aikana todellakin luin Maijun päiväkirjoja, on mahdotonta tehdä ilman, että työkaveruus tai meidän tapauksessamme koulukaveruus, muuttuu ystävydeksi.

Leikkausprosessi on venynyt, sillä keväällä 2008 lähdin harjoitteluun Puumalaan, jonka jälkeen siirryinkin suoraan leikkaamaan Big Brother -realitya, jota taas seurasi Huippumalli Haussa -reality. Pitkän tauon aikana poissaoloni on toisinaan koetellut minun ja Maijun välejä ja välillä on tuntunut epäreilulta, että minua syytetään dokumentin venymisestä, kun itse olisin tahtonut saada sen valmiiksi jo keväällä 2008.

Toisaalta ymmärrän myös sen, ettei sitä missään nimessä olisi voinut silloin saattaa päätökseen, koska meistä kumpikaan ei tainnut olla valmis niin suuriin

päätöksiin. Dokumentti ei yksinkertaisesti ollut valmis.

En tiedä, onko se vieläkään valmis, mutta ainakin sen aika on tullut päätökseensä. YLE haluaa esittää dokumentin kesällä 2009, mikä on osaltaan auttanut prosessin päättämistä.

3.4. Suhde materiaaliin

Näin pitkän prosessin aikana tuntuu mahdottomalta säilyttää objektiivinen suhde materiaaliin. Itse huomaan, että jotkut kohtaukset tuntuivat minusta jatkuvasti liian pitkiltä, vaikka ne oikeasti olivat liian lyhyitä.

On vaikeaa säilyttää tuoreuden tunne, kun katselee samoja kuvia jo toista vuotta putkeen. Pitkä leikkaustauko, joka johtui muutostani Helsinkiin ja töissä käynnistäni, palautti hieman tuoreutta leikkaukseen.

Näin ensimmäistä kertaa pitkään aikaan myös uusia mahdollisuuksia materiaalissa ja luulen, että otetulla etäisyydellä sain myös joitain ylileikattuja kohtauksia taas luonnollisempaan rytmiin. Muutenkin dokumentti oli mielestäni useista käytetyistä leikkauspäivistä huolimatta polkenut paikallaan kuukausikaupalla, ja nyt siihen vihdoinkin tuli uusi kulma.

Pitkä tauko antoi sekä itselleni että Maijulle aikaa rauhassa pohtia dokumentin ongelmakohtia. Maiju onkin sanonut, että tauon jälkeen hän ensimmäistä kertaa todella tiesi, mitä dokumentilta haluaa. Itse tarvitsin välissä olleen ajan kehittyäkseni leikkaajana.

Olen tässä välissä oppinut ehkä leikkaamisen kannalta toistaiseksi tärkeimmän läksyn ja se on se, että pitää osata luopua jo tehdystä saavuttaakseen jotain uutta.

Tämä on asia, jota on toki hoettu koulussakin useita kertoja, mutta koulutöissä

sen todellinen oppiminen on mielestäni vaikeaa. Tämä johtuu osittain siitä, että koulussa leikataan lähinnä fiktiota. Leikkasin opiskeluaikanani kolme filmille kuvattua fiktiota, joten materiaalin niukkuus aiheutti jo omalta osaltaan sen, että kuvat pystyi järjestelemään peräkkäin vain muutamalla eri tavalla.

Työelämässä kohtauksia joutuu usein rakentamaan täysin eri lähtökohdista uudestaan. Realitya kuvataan usein kolmella kameralla samaan aikaan ja lomittain esitetään yhtä montaa tapahtumaa. Tällöin leikkausmahdollisuudet räjähtävät käsiin ja on pakko osata kokeilla erilaisia vaihtoehtoja.

Toki koulussa tehdyissä töissäkin olisi suppeasta materiaalmäärästä huolimatta ollut mahdollisuus toteuttaa erilaisia asioita, mutta ongelma onkin se, että myös ohjaajat ovat kokemattomia ja monesti he ovat mieltyneitä juuri kuvalistaa mukailevaan leikkaukseen, jolloin leikkauksessa saavutetaan hyvin nopeasti piste, jossa työtä vain hiotaan, sen sijaan, että sen rakenne päätettäisiinkin koota alusta aivan eritavalla kuin käsikirjoituksessa lukee.

Uskon myös, että luopumaan oppiminen on saanut aikaan sen, että yhä harvemmin törmään ns. ”blokkiin”. Tilaan, etten vain keksi, mitä seuraavaksi tekisin. Nykyään, jos törmään leikatessani seinään, osaan jo palata hieman taaksepäin ja katsoa työtäni hieman etäämmältä ja kokeilun kautta pystyn jäljittämään paikan, jossa asiat alkoivat mennä väärään suuntaan. Tällöin prosessi pysyy käynnissä ja eteen avautuu jatkuvasti uusia vaihtoehtoja, jotka tekevät työstä mielekkään ja leikattavasta ohjelmasta paremman.

Dokumentin jotkut kohtaukset ovat muuttuneet aika paljonkin vielä tämän kevään aikana. Joukkoon on tullut vanhoja aikaa sitten pois pudotettuja kohtauksia, jotka yhtäkkiä ovatkin tuntuneet asiaan kuuluvilta sekä aivan uusia kohtauksia, jotka täydentävät kokonaisuutta.

Yritä ees! ei mielestäni ole loistava dokumentti, siinä näkyy kaikkien tekijöidensä kokemattomuus. Siitä huomaa, että siitä on kasvanut eri dokumentti kuin mitä aluksi on lähdetty tekemään, mutta mielestäni se on silti varsin kelvollinen opiskelijoiden tekemäksi elokuvaksi ja uskon, että me kaikki olemme oppineet hurjan paljon dokumentin tekemisestä sen aikana.

3.5. Dokumenttihahmot

Yritä ees! -dokumentissa meillä kävi erinomainen tuuri. Kaarlo on todella luonnollinen kameran edessä ensimmäisestä päivästä lähtien. Tietenkin jotkut rokkimaneerit tuntuvat hioutuvan pois, kun kameran läsnäoloon on totuttu kunnolla.

Toisin kävi toiseksi päähenkilöksi suunnitellun Tatun kohdalla. Hän tuntui aina epäluonnolliselta kameran edessä ja luultavasti siitäkin syystä hänen roolinsa elokuvassa tuntui koko ajan kutistuvan ja kutistuvan.

Tatusta loisti epävarmuus, joka tuli esiin hirveänä rokkiuhoamisena ja teatraalisina huomautuksina kameralle. Tämä sai katsojankin tuntemaan olonsa hyvin epämiellyttäväksi. Tietenkin toisinaan voi olla tarkoituksenmukaista saattaa katsoja kiusaantuneeseen tilaan, mutta koska se ei Yritä ees! -dokumentin kohdalla ollut tarkoitus, päätimme karsia hänen osuuttaan elokuvasta.

Tänä keväänä hän on kuitenkin palannut elokuvaan enemmän, mutta vain niiltä osin kuin teatraalisuus on saatu kitketyksi pois.

Maijun on ollut hyvin vaikea suhtautua omaan suoritukseensa kameran edessä ja kertojana, mutta pikkuhiljaa hänkin on tottunut omaan ääneensä ja naamaansa ruudussa, vaikka yhä edelleenkin dokumentissa on kohtia, joita katsellessaan Maiju kiemurtelee tai arvostelee omia tekemisiään.

Minua hänen suorituksensa ei kuitenkaan ole koskaan häirinnyt ja onneksi välillämme on ollut sen verran luottamusta, että Maiju on uskonut minun objektiivisempaan näkemykseeni asioista.

4. YHTEENVETO

Kaiken kaikkiaan Maiju Asikaisen dokumentti Yritä ees! on ollut hieno tuotanto. Toistaiseksi sen lopullinen muoto on vielä hieman auki. On keskusteltu ulkopuolisesta voice over-kertojasta, joka erottaisi Maijun päiväkirjaosuudet kerronnallisista osuuksista. Onkin hauska nähdä, millaisen muutosprosessin työ vielä kokee sen jälkeen, kun oma osuuteni on päättynyt.

Olen tyytyväinen siihen, mitä olemme saaneet aikaan, vaikkei elokuva olekaan täydellinen. Tällä hetkellä tärkeimmältä tuntuu lähinnä se, että se ylipäänsä valmistuu. Se ei ole aina ollut niinkään varmaa. Meidän pitäisi kuitenkin luovuttaa se YLE:lle 15.6. mennessä, joten loppu häämöttää jo edessä.

Tärkeimpänä opetuksena itselleni pidän sitä, että olen ryhtynyt pohtimaan uudella tavalla leikkaajan suhdetta leikattavan ohjelman kohteeseen. Pohdin omaa moraaliani, joka on onneksi näissä asioissa edelleen siinä määrin notkea, ettei toimiminen tosi-tv-kentällä tunnu ongelmalliselta.

Silti on mielestäni äärimmäisen tärkeää silloin tällöin kysyä itseltään, pystyykö kantamaan vastuuta tekemistään ratkaisuista. Vaikka vastuuta kantavatkin meidän puolestamme ohjaaja ja tuottaja, on kuitenkin tärkeää, ettei tunne myyneensä omia periaatteitaan työtä tehdessään.

Yritä ees! oli työläs, koska siihen sisältyi paljon enemmän työtä kuin pelkkä leikkaaminen. Usein työt seisoivat, kun jouduin toimimaan Maijun terapeutina. Etenkin tänä keväänä, jolloin Maiju oli vihdoin valmis myymään dokumenttinsa ja kuuli koulun jo myyneen dokumentin, jo ennen työryhmäsopimuksen tekoa, jota emme tähänkään päivään mennessä ole allekirjoittaneet.

Tämä vaihe sai dokumentin leikkaustyöt seisahtumaan paikalleen ja jatkaminen oli hyvin vaikeaa. Olin itsekin asiasta poissa tolaltani, sillä

mielestäni tuntui erikoiselta, että tällaisista asioista ei neuvotella dokumentin ohjaajan kanssa ennakoon.

Asiaan liittyy myös hyvin paljon muuta negatiivista, josta minua kehoitettiin olla kirjoittamatta tässä työssä sen enempää. Asiasta kiinnostuneet voivat varmasti kääntyä Maiju Asikaisen itsensä puoleen, joka varmasti mielellään kertoo asioiden kulusta. Saattaa hyvinkin olla, ettei asia leikkaajalle kuulu, mutta tämä osaltaan teroitti sitä faktaa, että kirjalliset sopimukset tulisi tehdä aina ensi tilassa projektin alkamisen jälkeen.

Luulen, että jos olisin keväällä 2007 tiennyt, miten pitkä ja raskas projekti Yritä ees! on, olisin tuskin uskaltanut siihen ryhtyä. Olen silti tyytyväinen, että lähdin mukaan, sillä tällaisia tilaisuuksia tarjoutuu harvoin. Realistisesti katsoen leikkaajan leipä on näinä päivinä melko pitkälti reality-kentällä ja mahdollisuudet toimia draaman tai oikeiden dokumenttielokuvien parissa ovat harvassa. Siksi olen iloinen, että minulle tarjoutui tällainen tilaisuus jo kouluaikana.